

חַרְיָעוּתָא

יצא לאור
ע"י מכון
'נתיבות החסידות'
ספינקא

פנינים יקרים על פרשת השבוע מלוקט
מתוך שיעורי כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

גליון ט' / פרשת וישב - חנוכה

בידו להילחם ולעמוד במלחמות שבחזון. אבל כשאין שלום בביתו אינו יכול להילחם במלחמת מות שינו מבחון.

| הכל תלוי בהתנהגות האב שהוא ראש המש"פחה |

וישב יעקב בארץ מגורי אביו בארץ כנען. הקשה כ"ק אאמו"ר זצ"ל. לכאורה יש כאן כפל לשון, שהרי הכל יודעים דארץ מגורי אביו הוא ארץ כנען, והיה לו לומר או 'בארץ מגורי אביו', או 'בארץ כנען'?

ואפשר לבאר זאת על פי מעשה באחד מחסידיו של הרה"ק בעל התפארת שלמה מראדומסק זי"ע, שלימים עבר להתגורר במקום של פורקי עול תורה ומצוות, והתחיל לעסוק עמהם במד סחר, ובמשך הזמן נתדרדר גם הוא עד שנהג כאורחותיהם, ועם הזמן כבר הוסיף חטא על פשע שפסק לבוא אל רבו, וכך רח"ל סחף את כל בני הבית עד שכל ביתו נתפרקו ונפרדו איש מאחיו.

לעת זקנתו כשנשאר אותו חסיד לבדו בלא שום חברה ומשפחה עלה בלבו הרורה תשובה, והחליט לנסוע לרבו ה'תפארת שלמה'. כשכנס לרבי הגיש לו קוויטעל אשר בו שמות כל בניו ובנותיו, ושטח בקשתו לפני רבו שיחזרו כולם בתשובה שלימה.

לאחר שהתעניין הרבי במקום עבודתם של בניו, אמר לו הרבי: מצינו בתורה בסוף פרשת וישלח שמנתה התורה 'ואלה שמות אלופי עשו למשפחותם למקומותם בשמותם'. ובהמשך מונה התורה אלוף פלוני אלוף פלוני וכו', ובסוף מסיים הפרשה 'הוא עשו אבי אדם'. והרי כבר הזכיר בתחילה 'ואלה שמות אלופי עשיו ומ' שום מאי חזרה התורה 'הוא עשיו אבי אדם'.

אלא ביאר ה'תפארת שלמה' לאותו חסיד שסר

והוא כי באה תורה ללמדנו דעת כמה וכמה צריך יזהר אדם על שלום ביתו, כי רע עליו שביב אש קנאה בתוך ביתו המביאה לידי שנאה, מכל מהד נות שונאיו אנשי מלחמה שמדלתי ביתו וחוצה. כי הביטה וראה מה גדלו ועצמו מאוד בני עשו ואלופיו ושריו יחדיו - שונאי נפש יעקב - הני זכרים. ועם כל אלה 'וישב יעקב' ביישוב ושלווה ואין מחריד מכולם, עם היות 'בארץ מגורי אביו', שהיה גר ומטלטל שם אביו מרגשת תושבי הארץ. באופן היו ליעקב שני סוגים שכנים רעים והטאים שונאי נפשו, אלופי עשו ותושבי הארץ, נוסף על היות 'בארץ כנען' שהיא על ידי יסורין, ועם כל זה בהיות שלווה בארמונתיו בלי קנאה, היה ביישוב.

כלומר, כל זמן שלא היה לו בבית קנאה ושנאה מאחד על השני, והכל התנהל על מי מנוחות, עוד היה מצב של 'וישב יעקב' שהיה לו ישוב הדעת, וידע שאין עשו ואין לבן יש דבר אחד אחד יחיד ומיוחד, והיה לו מהלך ברור במוחו ועם זה הלך כל הזמן. כי כשהעורף חזק החזית חזק.

אך 'אלה תולדות יעקב כו', שעל ידי שנתגלגלה קנאה ושנאה בביתו בחומותיו מאז לא שלו ולא שקט ולא נח כהמשך הסיפור. או מעין הדבר הזה חורה גם כן כי כל אויבי איש לא ישלטו להצר לו כל עוד שאין בו ובביתו עון כי אין ערוד ממות כו'. והוא 'וישב כו', לומר ראה כי עם כל האלופים הנזכרים וישב יעקב ביישוב ושלווה. עם היות 'בארץ מגורי אביו כו', עד ש'ואלה כו', שנתגלגלה גלה ביניהם אשמה מה מהדבה והקנאה ויתעתדו מאז לגלי צרות.

כלומר, ברגע שהתחיל מריבות אצלו בבית, שוב העורף כבר לא חזק, ומאז לא היה ליעקב כוח להילחם. ונסתלקה ממנו שכונה לעשרים אחד שנה. שווה לאדם להשקיע שבתוך ביתו יהיה שלווה. כי ישנו מספיק מלחמות בחזון שצריך להילחם בהם, וכשיש שלום בביתו

| כשיש שלווה בבית מקבלים כוח להילחם |

וישב יעקב בארץ מגורי אביו בארץ כנען. פירוש רש"י: ביקש יעקב לישב בשלווה, קפץ עליו רוגזו של יוסף, צדיקים מבקשים לישב בשלווה, ואמר הקדוש ברוך הוא, לא דיין לצדיקים מה שמתוקן להם לעולם הבא, אלא שמבקשים לישב בשלווה בעולם הזה. הקשה 'האלשיך הק': הנה פסוק זה יראה בלתי מקושר לא למי עלה ולא למטה. ועוד קשה, 'ביקש יעקב לישב בשלווה'. איך יתכן במציאות להיות בשלווה כשיש כ"כ הרבה צרות?

אלא איתא 'בשפת אמת': והענין הוא, שעל ידי הרדיפות שהיה לו מעשו בא לכלל ישוב, ולכן הוצרך לחשוב אלופי עשו, שמוזה בא השלימות ליעקב, כענין לאום מלאום יאמין. ובווהר הק' 'רבות רעות צדיק', לצדיק לא נאמר כו', פירוש, שעל ידי הרבות רעות נעשה ונגמר הצדיק. ויעקב אבינו היה לו רדיפות תמיד.

יעקב אבינו היה לו רדיפות תמיד, הן מאחיו עשו והן מלבן, שרצו להרוג אותו בכל רגע מזדמן, והדרך היחיד שהיה לו להחזיק מעמד מול כל האויבים הייתה, לחיות שהם לא מציאות אלא סיבה בשבילו להביא אותי לקשר בורא, וידע שרק כן אפשר להינצל מהם, ובשנייה ששוכחים מהקב"ה לא היה נשאר ממנו שריד ופליט.

ובזה מסביר 'האלשיך הק': יש משפט בעב' רית: אם העורף חזק החזית חזק. כלומר, חיל שנשלח להילחם בגבול חייב להיות עירני כל הזמן שלא יכנסו מחבלים או כל דבר רע אחר, ברגע שידוע שהבית מתנהל על מי מנוחות, ומי תפללים בשביל הצלחה שלו, מקבל כוח אדיר להילחם באויב, כי כשהעורף חזק החזית חזקה. אבל כשהחיל יודע שהבית לא מתנהל כשורה, ויש הרבה בעיות שם, אז לא פנוי במוח להילחם באויב, כי כשהעורף חלש החזית גם נחלש.

והיינו 'זיהי' ד' את יוסף ויהי איש מצליח ויהי בבית אדוניו המצרי, דקרא מספר בשבחו של יוסף שהיה ד' עמו תמיד, גם כשהיה בעת צרה שהיה עבד לאדוניו, הגם שאין השכינה שורה אלא מתוך שמחה, משום שראה יוסף עצמו כאיש מצליח, שדרכיו מצליחים כשהיה בבית אדוניו המצרי, 'כי האמין שמאת ד' הייתה זאת לו לטובתו להטיב אחריתו וקבל הכל בשמחה ובטוב לב'. והיינו 'זיהי' ד' את יוסף ולא זה שכינה מאתו, משום 'זיהי' איש מצליח ויהי בבית אדוניו המצרי, ראה עצמו איש מצליח ויש לבו ותגל נפשו.

כלומר, 'איש מצליח' הכוונה מי שמצליח לחיות אחד עם הקב"ה בכל מצב שרק יהיה. כשחיים עם הקב"ה מגיעים לשמחה אמיתית. וכשלא חיים עם הקב"ה לא מגיעים לשמחה אמיתית. כשחיים באמונה מגיעים למקור ששם השמחה האמיתית.

| צריך תמיד לומר 'מה תבקש' |

וימצאהו איש והנה תועה בשדה וישאלהו האיש לאמר מה תבקש. נראה לבאר, לפעמים אדם נקלע למצב של 'תועה בשדה' ולא יודע מה לעשות, אז העצה הוא, להתפלל ולבקש מהקב"ה שיאיר עיני ואת דרכי לדעת מה לעשות. וזה הכי וונה 'והנה תועה בשדה' כשאני נמצא במצב של תועה בשדה, אז וישאלהו האיש לאמר, 'איש מרמז על הקב"ה כמו שנאמר ד' איש מלחמה ד' שמו', הקב"ה מתאוה לתפילתן של צדיקים, ולכן 'הקב"ה' שנקרא 'איש' אומר לאדם שתורע עה בשדה, 'מה תבקש' אני מתאוה לתפילה שלך ותתפלל אלי שאני יעזור לך ושאתי יאיר את עיניך ואת דרכיך שתיידע מה לעשות.

וכשאדם מקבל הארה מהקב"ה מה לעשות, באותו רגע שיוודע הוא בנתק מהקב"ה, ולא צריך להתפלל כי כבר יודע מה לעשות, ועל זה אומר לך התורה הקדושה: 'מה תבקש' מה' הוא 'כוח מה' - הכנעה - כדי לא להיות בנתק מהקב"ה צריכים על כל צעד ושעל לשאול מה תבקש, מה עושים עכשיו, כדי להיות בקשר בורא כל הזמן.

| מרחוק קשה לעשות שלום |

ויראו אותו מרחוק ובטרם יקרב אליהם ויתנבלו אותו להמיתו. ביאור כ"ק אאמו"ר זצ"ל על הפסוק: וישלח יעקב מלאכים אל עשו אחיו. מפ"ר רשה זו אנו לומדים כשיש שני בני אדם ששרוי ביניהם מחלוקת, אם ישלחו אנשים כדי לפשר בין הצדדים לא יועיל מאום, ואף משלחת של מלאכים לא יצליחו להשיג שלום במחלוקת, עד אשר יגיש איש אל בר מחלוקתו לבד ויתפשרו בינם לבין עצמם.

חושב לעצמו מה קורה כאן, הרי אני איש מצליח ליה ויש לי חן, ולמה עכשיו אין לי לא הצלחה ולא חן. ומרוב ייאוש בחושך ובהסתר נשבר לרססים ולא יודע איך להמשיך.

אבל אדם צריך לדעת שכל דבר שקורה הוא מאתו יתברך שמו, וזה שכרגע אין לו חן הוא ג"כ מאתו יתברך שמו, וזה השגחה פרטית וזה האמת וזה הטוב, ועל אף שכרגע לא רואים איזה טוב יש בזה. ולהגיע לזה הוא אך ורק על ידי 'אמונה' להאמין ולהכיר שכל דבר הוא מאתו יתברך שמו.

וזה היה 'יוסף הצדיק', שקישר כל דבר להקב"ה, ולא משנה באיזה מצב הוא נמצא, בכל דבר ידע שיש שם חיות מהקב"ה. וזה 'זיהי' ד' את יוסף' שהלך עם הקב"ה בכל מצב שנמצא, לדעת שכל דבר מאת הקב"ה.

| בגמירת מקח מתפללים על כמה דברים |

ה'מאור עינים' מסביר, כשגומרים מקח על נכס, מתפללים על כמה דברים, להגיע בזמן, לדבר לעניין, ושיהיה הסכום הנדרש. אבל תלוי מה הקב"ה רוצה, אם הוא רוצה שזה ייצא לפועל, דואג שכולם יגיעו בזמן, שידברו לעניין, ושיהיה הסכום הנדרש לגמר המקח. אבל אם הוא לא רוצה שזה ייצא לפועל, דואג שלא יגיעו בזמן, שידברו שטויות, ושלא יהיה הסכום הנדרש לגמר המקח.

כלומר, כשלא הולך כמתוכנן צריכים לדעת שזה בהשגחתו יתברך וזה האמת והטוב, על אף שכי רגע זה לא נראה כן, אבל צריכים להאמין שזה מאת הקב"ה, וכמו שמצאנו אצל יוסף הצדיק שהקב"ה בכוונה לקח ממנו החן שהיה עליו.

| מי שמצטער חסרון בטחון הוא |

זיהי ד' את יוסף ויהי איש מצליח ויהי בבית אדוניו המצרי. איתא ב'כתב סופר': אמרו חז"ל: 'אין השכינה שורה אלא מתוך שמחה'. וצריך להבין למה לא, וכי כאיש אל שיכוב וימאס במי שפניו זועפות ולבו בקרבו נשבר שמתרחק ממנו, הלא ד' ישכון את דכא ושפל רוח.

אלא הוא הדבר אשר דברנו במקום אחר, כי מי שהוא בשלימות אמונת אומן כי הכל מהשי"ת ומאתו לא תצא הרעות, לא יכאב לבו ולא תתבלבל מחשבתו אם יחלה או אם יבואו עליו אחד מן המקרים לא טובים לפי שעה וראות עין אדם, 'ומי שדואג כואב ונאנח ומצטער, חסרון אמונה והבטחון הוא', 'זאיש כזה אין ראוי שתשרה עליו שכינה', כי חסרון השלימות הוא. ויפה אמרו אין השכינה שורה אלא מתוך שמחה, מי ששמח לבו ובטוח בד' כי לטב עבד, אע"פ שאינו רואה איך ומה.

מן הדרך, התורה באה ללמדנו שלאחר שמנו כאן את כל האלופים, שנדע דקודם להם צריך שיהיה עשו אבי אדם. ומזה יש לנו ללמוד מוסר השכל גדול, כי אל לו לאדם לחשוב שיוכל להתנהג בביתו כפי שלבו הפץ ולבסוף להפיל האשמה בכניו, כי הכל תלוי בהתנהגות האב, שהוא ראש המשפחה והדוגמא לכולם, וכשמתנהג בדרך הישר והטוב הוא משפיע גם לבני ביתו שילכו בדרך התורה.

וזהו הנרמז כאן, **ו'ישב יעקב בארץ מגורי אביו בארץ כנען'**, כל מה שהגיע וזכה יעקב אביו כשכבר ישב בארץ כנען, הוא משום דקודם לכן ישב בארץ מגורי אביו, ושמה בנה את הדרך התורה כדבעי.

| במכירת יוסף הסיר הקב"ה החן מעליו |

זיהי ד' את יוסף ויהי איש מצליח ויהי בבית אדוניו המצרי. הקשה ב'כתב סופר': נחא 'זיהי' ד' את יוסף, נחא 'זיהי' איש מצליח, אך 'זיהי' בבית אדוניו המצרי צ"ב פשיטא שהיה בבית אדוניו המצרי במקום שמכרו אותו. ומה החידוש כאן. ועוד קשה צריך לדעת ג' פעמים 'זיהי' מהי. ומה זה בא ללמדנו בעבודת השם יתברך?

ונראה לבאר כי היה ניכר ביוסף שהיה איש מצליח, כדכתיב אה"כ **וירא אדוניו וכו'.** יוסף הצדיק תמיד היה עליו חן והיה איש מצליח. עוד בבית אביו עשו לו כתונת פסים. בסוף מכרו אותו אחיו למצרים, ואם הם היו יודעים שיש עליו כזה חן ושהוא כזה איש מצליח ועוד יהיה משנה למלך לא היו מוכרים אותו כלל. והיו משאירים אותו לעצמם. ואומר אם היה מצליח אז כשקנו אותו הישמעאלים מאחיו, לא היו מוכרים אותו לאחרים, והיו משאירו לעצמם.

ומאת ד' הייתה שיבוא למצרים ויצליח שיהיה משנה למלך, וסיבה אחר סיבה, שאז לא הכירו אחיו בהצלחה שלו ולכן מכרו אותו. לכן הסיר ד' הצלחתו מאתו בעת שהיה ביד הישמעאלים, כדי שלא יתנו עיניהם בו וימכרו אותו כשאר עבדים, וזה בעצמה השגחת הבורא שהסיר מאתו החן שהיה עליו כל הזמן, באשר שהיה מעודו בעל חן בעיני אביו, כשעשו לו כתונת פסים, ובעיני כל רואיו.

ולעת כזאת בהשגחתו יתברך הסיר ד' זה החן שהיה לו ממנו. והיינו 'זיהי' ד' את יוסף' שהשיגו עליו בפרטיות, 'זיהי' איש מצליח ויהי בבית אדוניו המצרי', החידוש כאן היה, שלא היה איש מצליח רק בבית אדוניו המצרי ולא ביד אדוניו הישמעאלים, וזה היה בהמלת ד' עליו שלא יישאר בידיים.

כלומר, יש זמנים שכל דבר הולך על מי מנוחות, ומצליחים מאוד. לעומת זאת יש זמנים שלא הולך כמתוכנן ואין הצלחה בשום עניין. אז אדם

| טעם למה מקבלים תנחומים על המת |

יזמאן להתנחם. פירוש רש"י: אין אדם מקבל תנחומין על החי וסבור שמת, שעל המת נגזרה גזירה שישתכח מן הלב, ולא על החי. וצריך להבין מה שאמר שנגזרה גזירה על המת, והיה לו לומר שנגזרה גזירה על האדם שישתכח את המת?

אלא מבאר הפנים יפות: אהבה היא כמים הפנים אל פנים, וכיון שאהבת הקב"ה לישראל היא תמימה דית ע"כ היא מעוררת את ישראל לאהוב את השי"ת, לכן אין מקבלין תנחומין על החי, כיון שהחי הנאבד משתוקק אליו הוא מעורר אהבתו לבל ישכח, וכיון שהקב"ה חי וקיים הוא זוכר אותם ומצפה לראות אותם ע"כ הוא מעורר אהבתו אליו. כלומר, יהודי כל זמן שחי בעולם הקב"ה אוהב אותו והוא אוהב את הקב"ה, כמים הפנים אל פנים, ולכן כשעדיין חי בעולם לא מקבלים תנחומים עליו.

אבל לכאורה אהבת הקב"ה לישראל היא תמידית גם אחרי שמת, כי יש לנו נשמה שלא מת אף פעם, ולמה על המת כן מקבלים תנחומים. אלא גזירה על המת שישתכח, כלומר, שכיון שהוא ישכח החיים, וממילא לא יהא המניעה ממנו ויכול החי לשכוח אותו. ולכן דווקא על המת מקבלים תנחומין, כי גזירה על המת שישתכח, ולא על החי, כי כמים הפנים אל פנים כן לב האדם אל אדם.

ובזה מבאר הערות הבושם, אומרים בעל הניסים להשכיחם תורתך. לכאורה אם לומדים תורה איך היוונים יכולים לגרום שנשכח את זה, הם יכולים לעשות שמהיום והלאה יפסיקו ללמוד עוד תורה, אבל מה שלמדנו איך נשכח את זה?

אלא, היוונים ביקשו לערב סגים בתוך התורה, היינו חכמת חיצונית, א"כ לא יהיה התורה בבחינת חי, וממילא אם תשתכח התורה ח"ו לא די שהתורה תשתכח מהם אלא אף הם יהיה מושכחים מהתי"ו, והיינו דתקנו להשכיחם תורתך דהתורה תשתכח מהם.

כלומר, כל מצווה שיהודי עושה נברא מלאך חי, וברגע שהמלאך חי אז כמים הפנים אל פנים התי"ו רה זוכר אותך ואתה זוכר את התורה, ואין מציאות לשכוח את התורה, ולכן תלוי איך לומדים תורה, כשלומדים עם חיות ופרישקייט נברא אז מלאך חי ולכן אין מציאות של להשכיחם, ואם לומדים את התורה בלי חיות אז נברא מלאך מת, ולכן היות שגזירה על המת שישתכח, ממילא התורה שוכח ממך ואתה שוכח מהתורה ויש מציאות של להשכיחם. א"כ היוונים לא עשו פעולות כדי שיהיה נשכח מהתורה מבני ישראל, אלא נתנו ללמוד אבל שיהיה בלי חיות ואז ממילא יהיה להשכיחם תורתך.

| לעבוד את הקב"ה גם כשלא הולך כמותוכן |

ויהי ד' את יוסף ויהי איש מצליח ויהי בבית אדוני

וישאו עיניהם ויראו והנה אורחת ישמעאלים באה מגלעד וגמליהם נושאים נכאת וצרי ולוט הולכים להוריד מצרימה. פירוש רש"י: למה פרסם הכתוב את משאם, להודיע מתן שכרם של צדיקים, שאין דרכן של ערביים לשאת, אלא נפט ועטרן שריחן רע, המסחר שלהם הוא רק נפט ולא בושם כלל. ולזה נזדמנו בשמים שלא יזוק מריח רע.

ונראה לבאר על פי הסיפור. פעם אחת פרצה שריפה בקאברין, ועמד שם הרה"ק מקאברין זי"ע ואמר: מלאכים משגיחים שפיסת עץ מיותרת לא תשרף. [מלאכים גיבן אכטינג אז קיין איבריגע שי נדל זאל ניט פארברענט ווערן].

אותו דבר כאן, יוסף הצדיק היה אמור לעבור עם הישמעאלים מעברים וכאבים, אך זה רק בייסורי הגוף, אך בנפש הוא לא היה אמור לעבור שום ייסורי רים. ולכן סיבב הקב"ה שיהיה שם בשמים שמריח טוב, ריח זה דבר שהנשמה נהנית מזה ולא הגוף. התורה מלמדת אותנו על אף שצריכים לעבור ייסורי רים, מה שצריך שיהיה יהיה, ומה שלא פשוט שלא יהיה. וכמו שאצל יוסף הצדיק נזדמן בשמים שם, כמו"כ אצל הסיפור הנ"ל מה שהיה צריך להישרף נשרף ומה שלא פשוט לא נשרף כלל.

| הישועה מגיע דווקא מאיפה שלא חושבים |

במדרש: שבטים היו עסוקין במכירתו של יוסף, ויוסף היה עסוק בשקו ותעניתו, ראובן היה עסוק בשקו ובתעניתו, ויעקב היה עסוק בשקו ובתעניתו, ויהודה היה עסוק ליקח לו אשה, והקב"ה היה עוסק ובורא אורו של מלך המשיח.

מבאר הרה"ק רבי שמחה בונים מפרשיסחא זי"ע: דבא המדרש להורות לנו ענין נפלא, דכל השבטיים שים ויעקב היו עסוקים בצום וצעקה לד', השבטים בשביל מכירת יוסף וגם יוסף על מכירתו וגם יעקב התאבל על בנו והיו מתפללים לד' בכל לבם ובכל נפשם. ויהודה היה עסוק ליקח אישה.

נמצא, לעיני בשר היו עניינם יותר להשם, כי הוא היה עסוק בנשיאת אישה. אף על פי כן אמר המדרש שאין שום אדם יודע מחשבות הטמונות בלב איש, וראה הקב"ה יותר מעשה יהודה, וממנו היה בורא אורו של משיח.

כלומר, לעיני בשר נראה כי מעשיהם של יעקב אבינו ובניו השבטים המה יותר לשמים מאשר מעשיו של יהודה, שהרי הם היו עסוקים בתפילה וצעקה להקב"ה ואילו יהודה היה עסוק בעניינים גשמיים של נישואי אישה, אך האמת הייתה שמי חשבתו של יהודה הייתה עדיפה ממעשיהם של כל שאר בני המשפחה, והקב"ה יודע המחשבות ראה את העדיפות במעשיו הגשמיים של יהודה מעל פני עבודתם הרוחניות של האחרים. ודווקא מיהודה שלא חשבת שממנו ייצא משהו, בסוף יצא כולם ממנו.

וכמו כן כאן גבי יעקב לא נתרצה עשו עד אשר ניגש אליו יעקב ויפייסהו, והוא כלל קבוע כשיש לאדם מחלוקת עם חברו, עליו עצמו מוטל לילך מיד ולעמוד בפני חברו ולפייסו.

ובזה נראה לפרש את הפסוקים הנ"ל. ויראו אותו מרחוק, כלומר היות שעוד היו מרחוק אחד משני, עוד היה יבטרים יקרב אליהם ויתנכלו אותו להמיתו, וכל אחד רצה להרע לשני, וכמו שאמרנו לעיל כשה מרחוק קשה מאוד לעשות שלום, וכשמי תישיבים אחד מול השני אפשר להתפשר ולעשות שלום.

| יעקב היה יכול באמונה להחזיר את יוסף |

ויקחו את כתונת יוסף וישחטו שעיר עיזים ויטבלו את הכתונת בדם וישלחו את כתונת הפסים ויביאו אל אביהם ויאמרו זאת מצאנו הכר נא הכתונת בנג הוא אם לא ויכירה ויאמר כתונת בני חיה רעה אכלתהו טרף טרף יוסף. הקשה הרה"ק מראדומין זי"ע למה עשו כל זה, לשחוט שעיר עיזים ולטבול את הכתונת בדם, הא בלא זה אם יראה שלא יבוא לביתו, ישער שמסתמא מת?.

אלא מבאר, משום דאם לא היו עושין כן, היה יעקב אבינו בוטה בד' שיבוא יוסף, כמו שאמרו אפי"ו לו חרב חדה מונחת על צוארו לא ימנע מן רחמים לבקש להשי"ת, ולהיות לו בטחון בהשי"ת, וזה שיש לו בטחון בהשי"ת, ודאי יעזור לו השי"ת ולא יחסר לו כלל הדבר אשר בוטה בד' שיעזור לו, כל שכן יעקב אבינו שהיה לו בטחון גדול בד' ודאי היה לו הביטחון גדול בהשי"ת שיעזור לו שיבוא יוסף לביתו.

אם כן יעזור לו במצרים שילך לביתו, שבטיחון גדול יכול אדם למשוך עזרה, כל שכן יעקב אבינו שהיה לו הביטחון גדול, בוודאי היה מושך בביטחון שלו העזרה מהשי"ת לשלוח לביתו את יוסף. כלומר, מאן דאית ביה יראה לית ביה חוסר, הה"ד כי אין מחסור ליראיו. יעקב אבינו עם הביטחון שלו ועם האמונה שלו בהקב"ה, היה מסוגל להביא את יוסף הביתה. וזה לא רצו השבטים שיקרה, ולכן בכוונה שחטו שעיר עיזים וטבלו בדמו הכתונת, שיסבור יעקב שמת, ויפסיק מלהתפלל, וככה לא ימושך אותו הביתה על ידי האמונה שלו.

כשיעקב פגש את יוסף אמר לו: ראית פניך לא פיללתי. הכוונה הוא רק במה שעשו השבטים כך, שיהיה לו ראייה מוכרחת שיסבור שמת, והוי כמו שיש עדים שמת, קלקלו הבטחון אצל יעקב, שפסק מלהיות לו ביטחון בזה, כיון שראה הכתונת מוטבל בדם. כלומר, היות שחשבתו שמת הפסקתי להי תפלל שתבוא הביתה. רואים מזה שעל ידי אמור נה ובטחון היה אפשרי להביא יוסף הביתה אפילו מקצה העולם השני.

| הקב"ה משגיח גם על הדבר הקטן ביותר |

| סיבת יציאת שר המשקים מבית הסוהר |

ימים ישחררוך, ולא רק שתצא מפה אלא שתחזור למשרתך שהייתה לך מקודם ויתן כוס פרעה בידו כמשפט הראשון שהיית משקהו.

ולכן תדע שהדברים האלו שנעשים לך באופן למעלה מן הטבע לא בזכותך הם אלא רק בשביל דבר אחד, כדי שתוכל להזכירני אל פרעה, ולכן אני מבקש ממך שתזכירני לפני פרעה. וזהו שאמר לו 'כי אם זכרתני, ר"ל שכל תכלית יציאתך מכאן הוא רק כדי שתזכירני אל פרעה, ומה שאמר לו ונתת כוס פרעה בידו כמשפט הראשון אשר היית משקהו כי אם זכרתני וגו' לא אמר לו בדרך בקשה אלא הסביר לו את תכלית המכוון במעשים שיע"ו שו עמו שהם רק בכדי שיוזכרו לפרעה, ואח"כ סיים בבקשה 'והזכרתני אל פרעה' שזהו התכלית של כל העניין.

כלומר, יוסף אמר לשר המשקים לכאורה יהיה לך מעתה הרבה עצבים כשתגיש לפרעה כוס משקה, ותבדוק שבטוח אין זבוב בתוכו, אבל האמת הוא שכל מה שקרה הוא כדי שתוציא אותי מבית הסוהר ולכן אין לך מה לפחד יותר ותחזור למי שפט הראשון בלי פחד. אותו דבר לפעמים קורה מקריים לא טובים ואנשים נכנסים בעקבות זאת ללחץ ולעצבים, בעבודת השם אנו יודעים שאין זה מציאות אלא סיבה להגיע להקב"ה, ולכן צריך להמשיך בלי לחץ ועצבים.

בעוד שלושת ימים ישא פרעה את ראשך והשייך על כנך ונתת כוס פרעה בידו כמשפט הראשון אשר היית משקהו. כי אם זכרתני אתך כאשר ייטב לך ועשית נא עמדי חסד והזכרתני אל פרעה והוצאתני מן הבית הזה: לכאורה קשה למה אמר 'והזכרתני' שתי פעמים. ומהו הלשון 'כי אם'. וגם מהו זה שהוסיף לו באמרו לו שיתן כוס פרעה בידו 'כמי שפט הראשון אשר היית משקהו'.

ומבאר הגרי"ד סאלאוויציק זי"ע, דרך העולם אם יצא לעז של גזילה או שוחד וכדומה על איש שיש לו שררה בציבור, אף אם יבוקש הדבר ויתברר שלא היה דברים מעולם מכל מקום עצם הלעז עלול להפסידו ממשרתו, וכל שכן אם אינה סתם שררה אלא מינוי חשוב כמו שופט וכדומה. ואף שבמינויים כאלו יתכן שאם יתברר שלא אשם כלל יישאר במשרתו, אבל אם יצא לעז כזה על המשנה למלך וכדומה אז אף אם יתברר אח"כ שהוא נקי לגמרי מכל מקום עצם הדבר שיצאו עליו עלילות דברים כאלו יגרום שיאבד משרתו. ועל אחת כמה וכמה אם באמת נתפס באשם וני תנוהו בבית הסוהר פשוט הוא שלאחר שישוחרר לעולם לא יחזירוהו לאותה משרה.

וזהו מה שאמר יוסף לשר המשקים, הרי אתה לא היית איש פשוט שנתפס על חטא רגיל, אלא השר שנתן כוס פרעה בידו שכמעט אין למעלה ממך, ולא רק שלעזו עליך אלא נתחייבת ושמו אותך בבית הסוהר והרי אני פותר לך דבר פלא שבעוד ג'

ניו המצרי. 'במדרש' מצליח, קפוז. מבאר השפת אמת: 'קפוז' הוא מלשון קופץ. כלומר, כשמי דליקים נר עם פתילה, אפשר לראות שלפעמים האש קופץ ולא דולק יפה, וזה כמובן תלוי בסוג הפתילה, סוג טוב דולק יפה, סוג לא טוב לא דולק יפה ועוד קופץ.

אותו דבר יש מצבים שנכנסים לבית המדרש והכל נמצא על מי מנוחות, יש מוחין, אפשר להתחיל להתפלל. לעומת זאת יש מצבים שנכנסים לבית המדרש והכל נוסע על גלגלים, הוא לא מוצא סידור, לא מוצא מקום לשבת, המזוגן לא עובד, ואין מוחין, מצב של 'נע ונד' - נישט עסן אין נישט דאווענען. עיקר עבודת האדם הוא, גם כשלא הולך כמתוכנן גם אז לעבוד את הקב"ה.

הענין הוא, שכל איש ישראל, בפרט הצדיק, בכל מקום שהולך הפנימיות שלו הולך עמו. אך בוודאי בגלות אין החיות מסודר במקומו כראוי, רק לעיתים ידועות יכולין להחזיק עצמו בהארות שמתגלות להצדיק ולכל בני ישראל, שנאמר ועמך כולם צדיי קים.

וזה שאמר קפוז, כמו מסכסך, קופץ ממקום למקום, שאין הקדושה מיושבת בסידור ובקביעות בגלות, אבל עם כל זה יש הארות מסותרות גם בגלות לבני ישראל, שעל זה אמרו נחלה בלי מצרים, אפילו מחיצה של ברזל אינה מפסקת.

לעילוי נשמת
 הרה"ח
רבי בנימין ב"ר אברהם
שמואל ז"ל
 נלב"ע ערב ראש השנה תש"פ.

לעילוי נשמת
 הרה"ק רבי
חי יצחק בן הרה"ק רבי יוחנן
מרחמסטריווקא זצוק"ל
 נלב"ע כ"ט אב תשפ"ג.

לעילוי נשמת
מרת גילה בת ר' יוסף ע"ה
מאשקאוויטש
 נלב"ע י"ג חשוון תשפ"ד.
 נתרם ע"י הרה"ח שמואל צ'פניק הי"ו

התורה והברכה
 לכבוד ידידיע הוקר והנעלה
הר"ר יאיר רשבסקי הי"ו
 שנרב את הגיליון לברכה והצלחה
 בכל הענינים

לכתב ולצרף לא ידי הרה"צ יצחק טווערסקי שליט"א יו"ר מכון לתורות החסידות.